

Uchwała Nr 34/5/19
Zarządu Powiatu Piaseczyńskiego
z dnia 15 maja 2019 r.

w sprawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej
w Powiecie Piaseczyńskim.

Na podstawie art. 16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) w zw. z art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 511), Zarząd Powiatu Piaseczyńskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej w Powiecie Piaseczyńskim, w brzmieniu stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Upoważnia się i zobowiązuje Starostę Piaseczyńskiego do przedstawienia Oceny wraz z rekomendacjami Radzie Powiatu Piaseczyńskiego oraz Sejmikowi Województwa Mazowieckiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu Powiatu

STAROSTA PIASECZYŃSKI

Ksawery Gut

1. Wprowadzenie

Dokonana w 2011 roku nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.) wprowadziła obowiązek przygotowywania corocznie przez gminy, powiaty i samorząd województwa oceny zasobów pomocy społecznej, zwanej dalej „oceną”. Ocena jest przedstawiana odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu oraz sejmikowi województwa i wraz z rekomendacjami jest podstawą planowania budżetu na następny rok. Jest ona przygotowywana w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, a co za tym idzie odnosi się przede wszystkim do zasobów dotyczących infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych oraz nakładów finansowych.

Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie przygotował narzędzie umożliwiające ocenę zasobów pomocy społecznej w gminie, powiecie i województwie. Narzędzie ma formę aplikacji internetowej i zostało oparte na istniejącym rozwiązaniu – Centralna Aplikacja Statystyczna (CAS).

Podstawą do wykonania poniżej przedstawionej oceny są formularze zaproponowane w tym roku przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie. Sformułowanie „rok oceny” stosowane w niniejszym opracowaniu dotyczy roku 2018.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

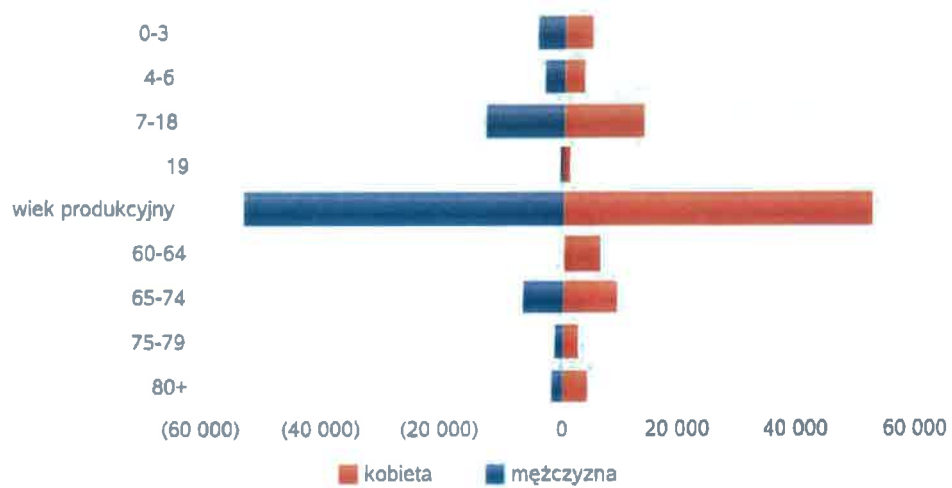
Według stanu na rok 2017, liczba ludności powiatu piaseczyńskiego wyniosła 182.076 osób, z czego 94.893 stanowiły kobiety i 87.183 stanowili mężczyźni.

W wieku przedprodukcyjnym w roku 2018 było 40.606 osób, w wieku produkcyjnym 109.350 osób, a w wieku poprodukcyjnym 32.120 osób.

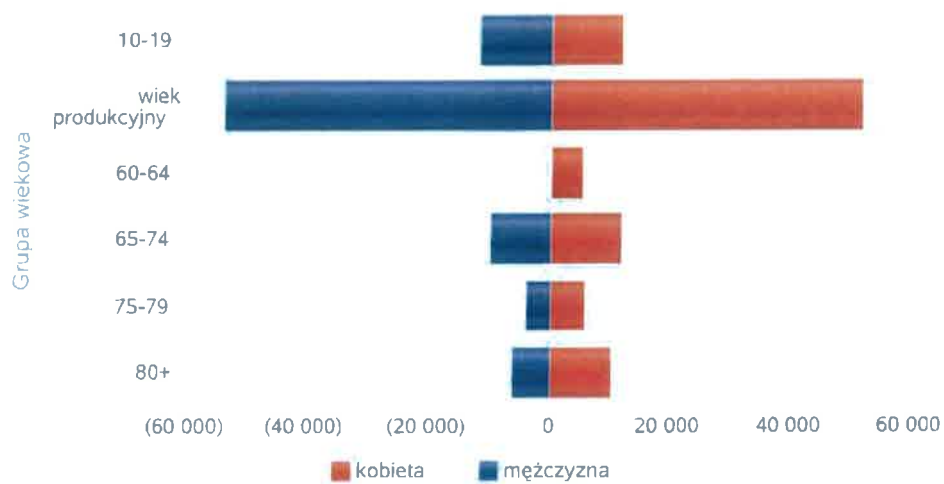
W roku 2018 w powiecie piaseczyńskim- stan na grudzień 2018 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piasecznie zarejestrowanych było: 3.487 osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia w tym okresie wynosiła 4%. Dla porównania stopa bezrobocia dla województwa mazowieckiego wynosiła 4,9%. Natomiast stopa bezrobocia w kraju wyniosła 5,8%.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii (liczbę ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe), rynku pracy (liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale, liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, wskaźnik bezrobocia w wśród beneficjentów pomocy społecznej) oraz w formie tabelarycznej informacje o strukturze społecznej zawierające dane własne jednostki.

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

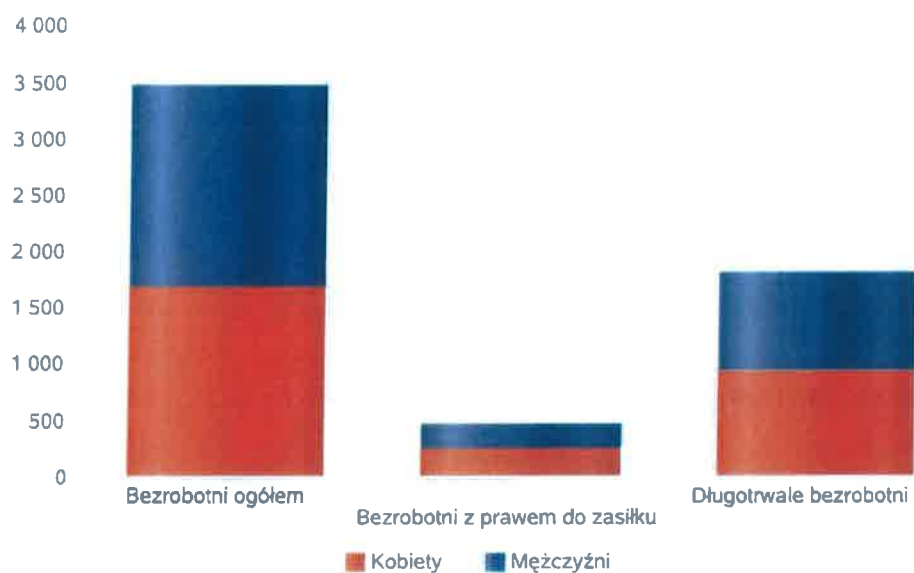

Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2018 r.

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	3 487	1 806	1 681
Bezrobotni z prawem do zasiłku	467	220	247
Długotrwale bezrobotni	1 822	900	922

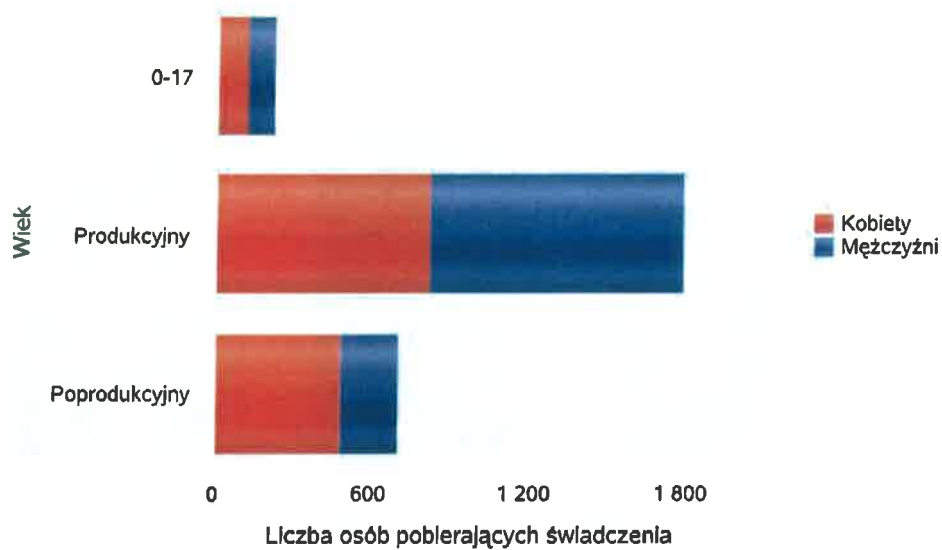
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
(stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok oceny	Prognoza* 2019
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	X	X	X
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	X	X	X
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	X	X	X
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	X	X	X
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	X	X	X
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	X	X	X
Liczba hospicjów	7	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	1	1	1

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny".

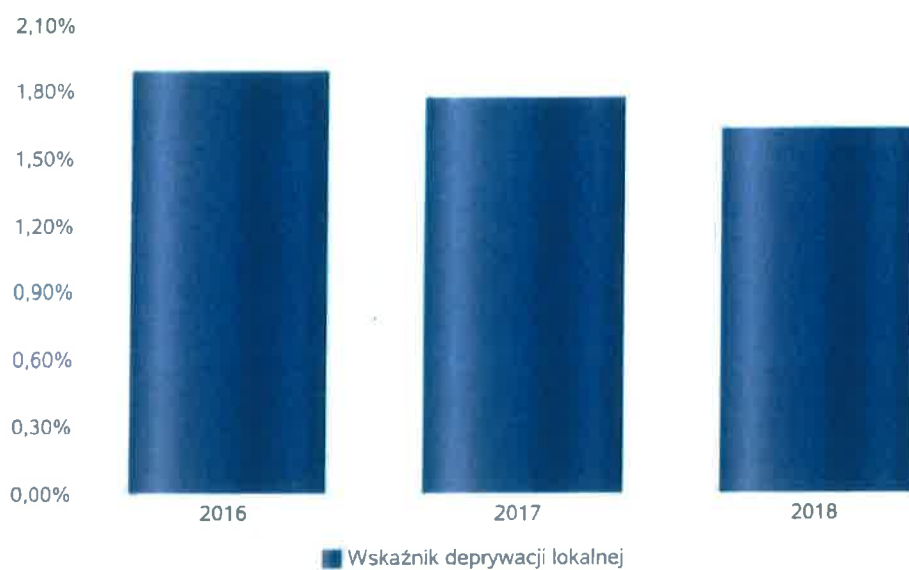
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2018 r.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	218	114	104
Produkcyjny	1 791	817	975
Poprodukcyjny	699	473	226

Wskaźnik deprywacji lokalnej

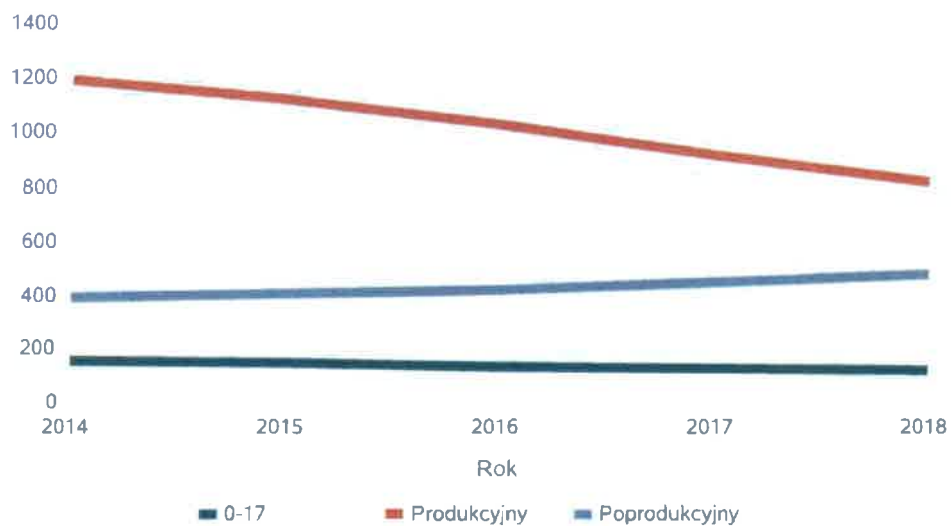
Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2016	1,89%
2017	1,77%
2018	1,63%

Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej.

Poziom	Wiek	Liczba kobiet korzystających z pomocy				
		2014	2015	2016	2017	2018
Powiat piaseczyński	0-17	149	145	129	125	114
	Produkcyjny	1192	1119	1031	912	817
	Poprodukcyjny	386	399	414	441	473
Województwo	0-17	94	92	81	69	62
	Produkcyjny	205	194	169	148	132
	Poprodukcyjny	51	53	55	62	62

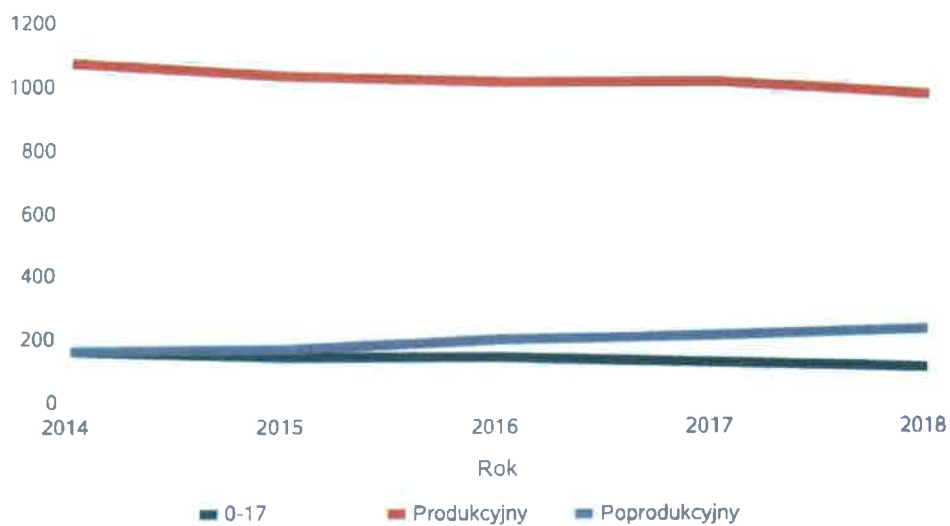
Liczba kobiet korzystających z pomocy

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej.

Poziom	Wiek	Liczba mężczyzn korzystających z pomocy				
		2014	2015	2016	2017	2018
Powiat piaseczyński	0-17	158	140	144	124	104
	Produkcyjny	1080	1035	1015	1014	975
	Poprodukcyjny	158	165	195	210	226
Województwo	0-17	101	98	86	72	65
	Produkcyjny	162	158	148	142	131
	Poprodukcyjny	17	19	20	24	24

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA
(w całym okresie sprawozdawczym)

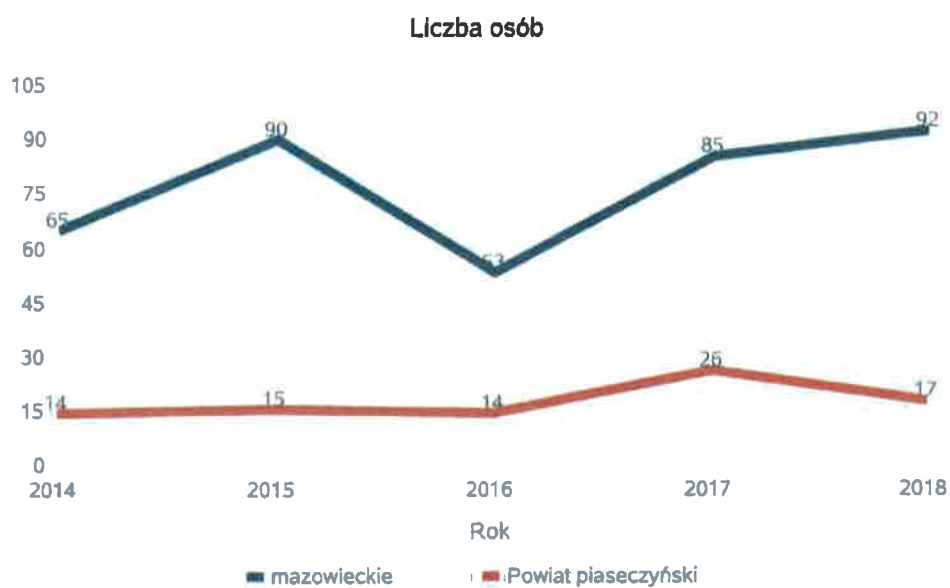
WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok oceny	Prognoza 2019
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	1 384	1 411	1 411
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	126	95	101
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	100	75	91
Wiek 0-17	4	26	0	0
Wiek produkcyjny *	5	36	46	51
Wiek poprodukcyjny **	6	64	41	46
Liczba rodzin	7	130	85	89
Liczba osób w rodzinach	8	152	184	189
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	62	40	44
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	57	37	41
Wiek 0-17	11	16	0	0
Wiek 18-59	12	20	23	28
Wiek 60 lat i więcej	13	26	17	22
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	49	95	99
Liczba rodzin	15	57	85	89
Liczba osób w rodzinach	16	68	184	189
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	0	0	0
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	0	0	0

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

Liczba osób korzystających z Indywidualnego programu Integracji cudzoziemców w województwie.

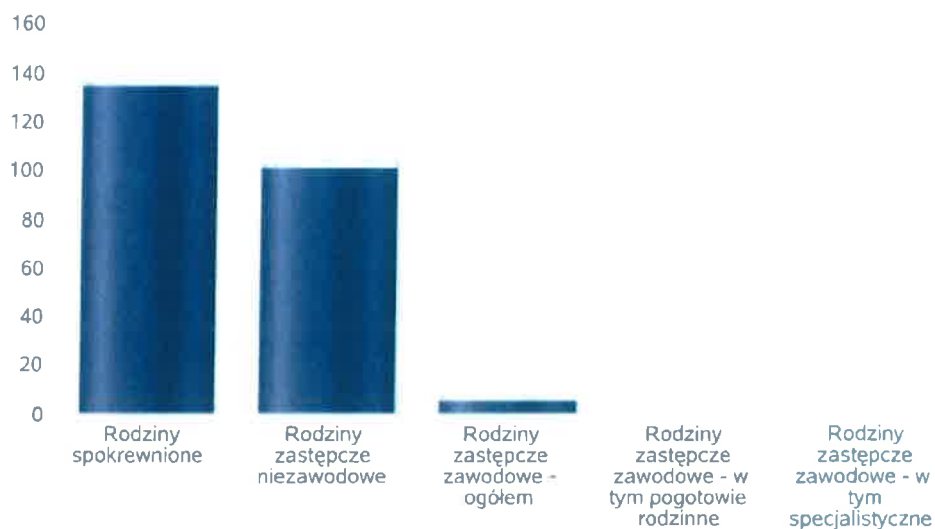
	Liczba osób				
	2014	2015	2016	2017	2018
mazowieckie	65	90	53	85	92
Powiat piaseczyński	14	15	14	26	17

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach, rodzinach spokrewnionych z dzieckiem, w rodzinach zastępczych niezawodowych, zastępczych zawodowych, w tym rodzinach zastępczych specjalistycznych, rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego w 2018 roku.

Forma pieczy:	Liczba dzieci
Rodziny spokrewnione	134
Rodziny zastępcze niezawodowe	101
Rodziny zastępcze zawodowe - ogółem	6
Rodziny zastępcze zawodowe - w tym pogotowie rodzinne	0
Rodziny zastępcze zawodowe - w tym specjalistyczne	0

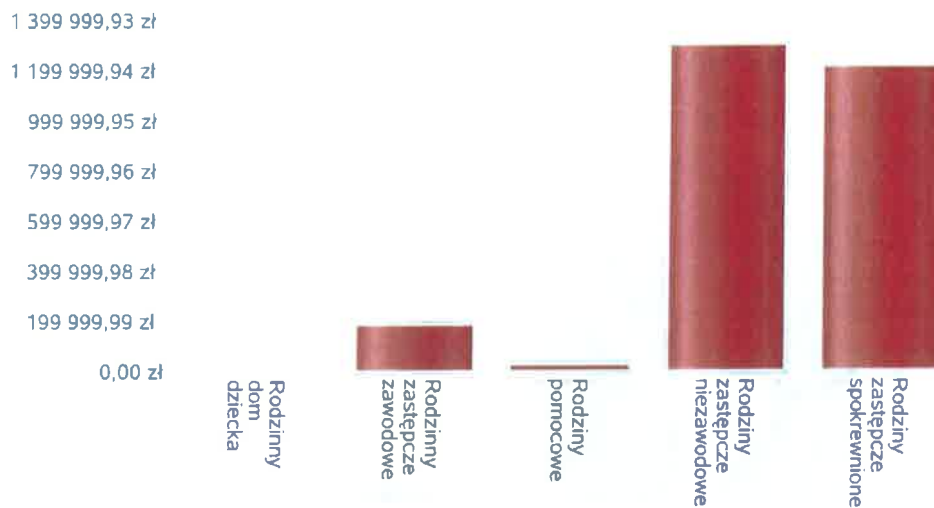
Liczba dzieci

Kwoty świadczeń ze względu na typ rodziny, w której umieszczono dziecko w 2018 roku.

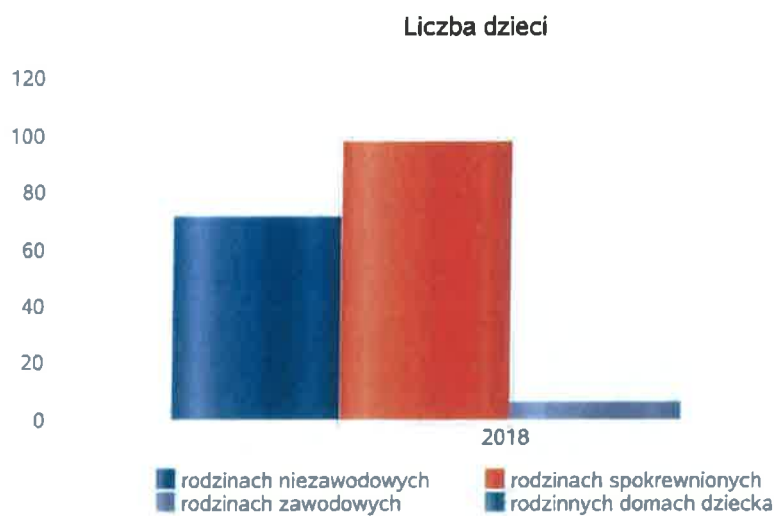
Rodzaj świadczenia	Rodzinny dom dziecka	Rodzinny zastępcze zawodowe	Rodzinny pomocowe	Rodzinny zastępcze niezawodowe	Rodzinny zastępcze spokrewnione
Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka	0,00 zł	180 679,00 zł	19 401,00 zł	1 294 894,00 zł	1 210 807,00 zł

Kwoty świadczeń

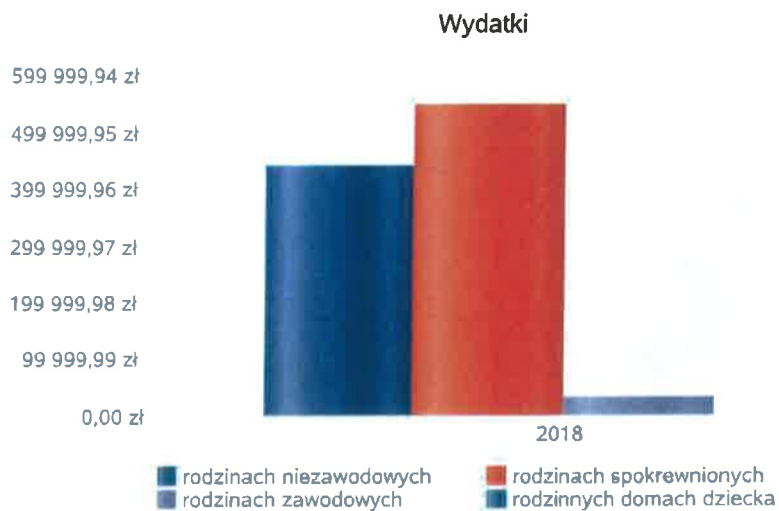
Średniomiesięczna liczba dzieci umieszczonych w różnych typach pieczy zastępczej uprawnionych do otrzymywania dodatku wychowawczego w 2018 roku.

Forma pieczy w	Liczba dzieci
rodzinach niezawodowych	72
rodzinach spokrewnionych	98
rodzinach zawodowych	6
rodzinnych domach dziecka	0

Kwoty świadczeń dodatku wychowawczego w różnych typach pieczy zastępczej w 2018 roku.

Forma pieczy w	Wydatki narastająco od początku roku
rodzinach spokrewnionych	551 002,00 zł
rodzinach niezawodowych	442 470,00 zł
rodzinach zawodowych	36 000,00 zł
rodzinnych domach dziecka	0,00 zł

Wskaźnik obrazujący strukturę liczby osób usamodzielnionych w rozbielu na pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze, pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2018 roku.

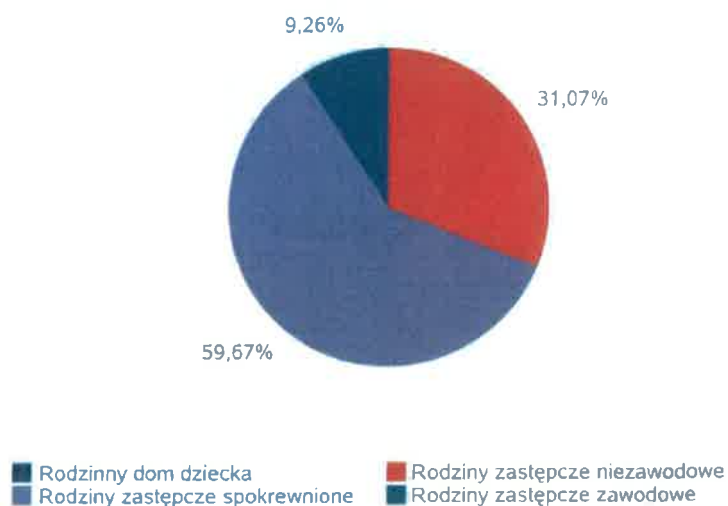
Grupa	Odływ z instytucjonalnej pieczy zastępczej	Odływ z rodzin zastępczych niezawodowych	Odływ z rodzin zastępczych spokrewnionych	Odływ z rodzin zastępczych zawodowych	Odływ z rodzinnych domów dziecka
Dzieci powyżej 18 roku życia	7	0	1	0	0

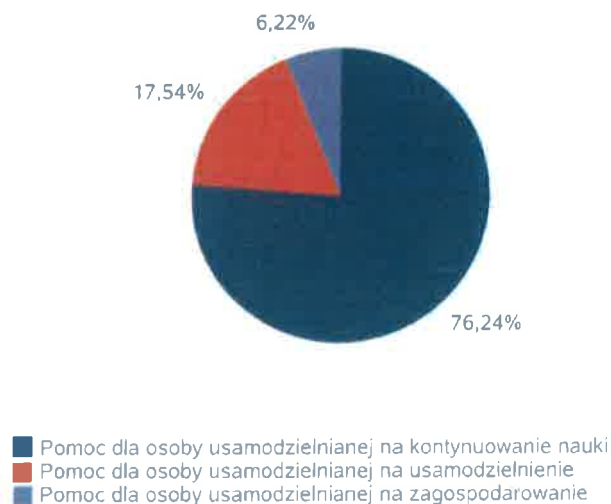
Wskaźnik obrazujący kwotę w złotych ogółem świadczeń na usamodzielnienie w rozbiu na pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze, pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2 018 roku.

Rodzaj usamodzielnienia	Rodzinny dom dziecka	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze zawodowe
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na kontynuowanie nauki	0,00 zł	30 657,00 zł	60 732,00 zł	4 734,00 zł
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na usamodzielnienie	0,00 zł	6 939,00 zł	8 241,00 zł	6 939,00 zł
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na zagospodarowanie	0,00 zł	1 577,00 zł	6 262,00 zł	0,00 zł

Procentowy udział wydatków wg rodzaju placówki

Procentowy udział wydatków wg rodzaju usamodzielnienia

POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR
(w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok oceny	Prognoza 2019
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	1	0	0	0
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	6	6	6
Kwota świadczeń w złotych	3	20 276	32 095	32 095
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	1	0	0
Kwota świadczeń w złotych	5	5 166	0	0
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	5	4	4
Kwota świadczeń w złotych	7	15 110	21 808	21 808
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE				
Liczba osób	8	0	2	2
Kwota świadczeń w złotych	9	0	10 287	10 287
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	1 744 507	1 725 107	1 859 421
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	17	24	14
Wartość dofinansowania w złotych	12	180 507	160 723	102 000
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	184	313	367
Wartość dofinansowania w złotych	14	171 191	312 306	287 341
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	105	53	63
Wartość dofinansowania w złotych	16	193 329	130 604	256 300
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	72	80	90
Wartość dofinansowania w złotych	18	235 933	360 449	600 000
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	19	0	1	1
Liczba niepełnosprawnych uczestników	20	0	41	45
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	21	0	22 580	21 000
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	22	0	0	0

W powiecie piaseczyńskim liczba wypłaconych dodatków wychowawczych w roku 2018 roku wzrosła w stosunku do roku 2017 o ok. 1%. W roku 2018 wypłacono łącznie 2153 dodatki wychowawcze na łączną kwotę 1.032.698 zł.

Pomocą objęto 180 dzieci przebywających 139 rodzinach zastępczych na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Dla porównania w roku 2017 wypłacono łącznie 1969 dodatków wychowawczych na kwotę 983.465 zł. Pomocą objęta 173 dzieci przebywających w 124 rodzinach zastępczych.

Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W powiecie piaseczyńskim prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu powiatu: domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo- wychowawcze, powiatowy ośrodek interwencji kryzysowej wpisany od 2011 roku do rejestru Wojewody Mazowieckiego jako jednostka specjalistycznego poradnictwa, powiatowe centrum pomocy rodzinie. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ i instytucje prowadzącą, liczby miejsc i liczby osób korzystających z placówek, wskaźnik nasycenia usługami w postaci domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych.

Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w podziale na instytucję prowadzącą w 2018 roku

Jednostka	INNY PODMIOT PROWADZĄCY - liczba jednostek	PODMIOT PROWADZĄCY - POWIAT - liczba jednostek
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	2	2
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA	0	1
KLUBY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE	0	1
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	0	1
OŚRODKI WSPARCIA	0	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	0

Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej

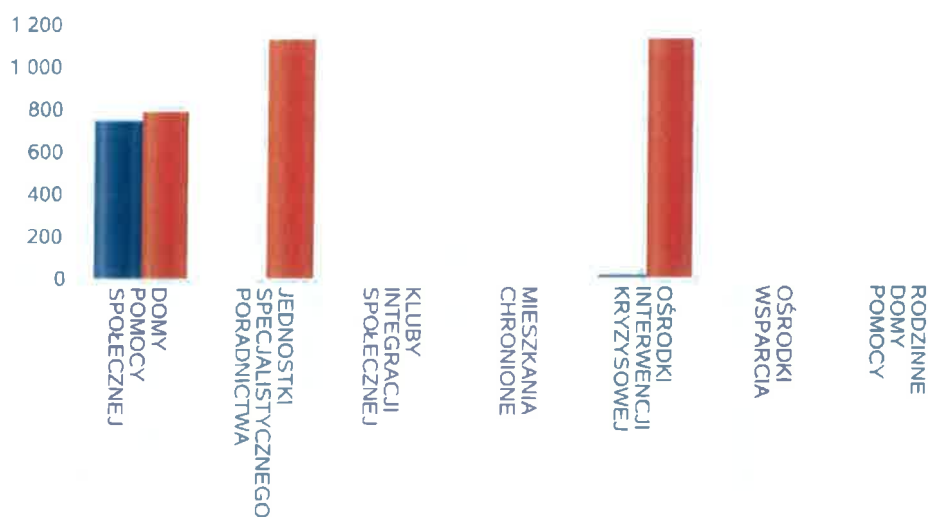
3

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w 2018 roku.

Rodzaj placówki	liczba miejsc	liczba osób korzystających
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	752	791
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA		1 132
KLUBY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE	3	3
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	12	1 132
OŚRODKI WSPARCIA	0	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	0

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

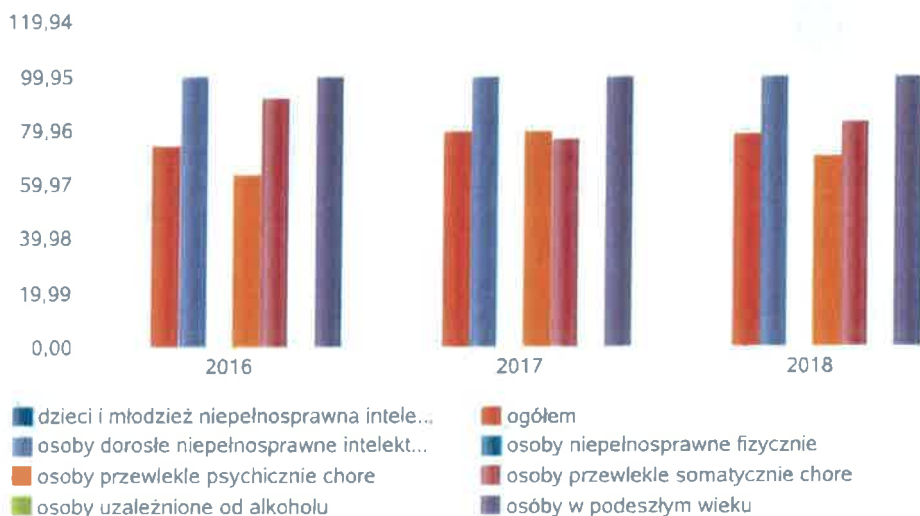

Nasycenie usługami w DPS-ach.

Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób umieszczonych w DPS pomnożony przez 100 do sumy liczby osób umieszczonych w DPS i liczby oczekujących.

Grupa osób	Wskaźnik nasycenia usługami w DPS-ach wyrażony w %		
	2016	2017	2018
ogółem	74,34	79,31	78,26
osoby w podeszłym wieku	100,00	100,00	100,00
osoby przewlekłe somatycznie chore	91,67	76,32	82,86
osoby przewlekłe psychicznie chore	64,00	79,07	70,21
osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie	100,00	100,00	100,00
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	100,00	100,00	100,00
osoby niepełnosprawne fizycznie			
osoby uzależnione od alkoholu			

Nasycenie usługami w DPS-ach

Rozmieszczenie jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu ponadgminnym w 2018 roku.

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA	MIESZKANIA CHRONIONE	OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	OŚRODKI WSPARCIA
Powiat białobrzeski	3	1	1	0	0	1
Powiat ciechanowski	4	2	1	0	0	1
Powiat garwoliński	2	1	1	0	0	0
Powiat gostyński (mazowieckie)	4	1	1	2	0	0
Powiat grodziski (mazowieckie)	5	2	1	1	0	1
Powiat grójecki	5	4	0	0	0	1
Powiat kozienicki	2	1	1	0	0	0
Powiat legionowski	6	1	1	2	0	2
Powiat lipski	3	1	0	0	0	2
Powiat makowski	3	1	1	0	0	1
Powiat miński	8	3	1	0	1	3
Powiat mławski	5	1	1	0	1	2
Powiat nowodworski (mazowieckie)	2	1	1	0	0	0
Powiat ostrowski (mazowieckie)	2	0	1	1	0	0
Powiat ostrołęcki	2	0	1	0	0	1
Powiat otwocki	7	4	1	0	1	1
Powiat piaseczyński	7	4	1	1	1	0
Powiat pruszkowski	9	3	2	0	1	3
Powiat przasnyski	3	2	1	0	0	0
Powiat przysuski	2	0	1	0	0	1
Powiat pułtuski (mazowieckie)	5	3	1	0	0	1
Powiat płocki (mazowieckie)	8	6	1	0	0	1
Powiat płoński	3	1	1	0	0	1
Powiat radomski	5	3	1	0	0	1
Powiat siedlecki (mazowieckie)	1	1	0	0	0	0

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA	MIESZKANIA CHRONIONE	OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	OŚRODKI WSPARCIA
Powiat sierpecki (mazowieckie)	4	1	1	1	0	1
Powiat sochaczewski	2	1	1	0	0	0
Powiat sokołowski (mazowieckie)	3	2	1	0	0	0
Powiat szydłowiecki	3	1	1	0	1	0
Powiat warszawski zachodni	8	2	1	2	0	3
Powiat wołomiński	11	2	2	1	1	5
Powiat wyszkowski	6	3	1	0	1	1
Powiat węgrowski (mazowieckie)	3	0	1	0	1	1
Powiat zwoleński	1	1	0	0	0	0
Powiat łosicki (mazowieckie)	1	0	1	0	0	0
Powiat żuromiński	3	1	1	0	0	1
Powiat żyrardowski	5	3	1	0	0	1

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok oceny	Prognoza 2019
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	0	0	45
Liczba osób korzystających	2	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	0	0	86 715
W TYM (z wierszy 1-6):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	0	0	45
Liczba osób korzystających	8	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	9	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	0	0	86 715
DZIEENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	0	0	0
Liczba osób korzystających	14	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	0	0	0
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	0	0	0
Liczba osób korzystających	19	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	0	0	0
NOCLEGOWNIE I SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	0	0	0

Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	0	0	0
OGRZEWALNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	0	0	0
Liczba osób korzystających	29	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA (c.d.)

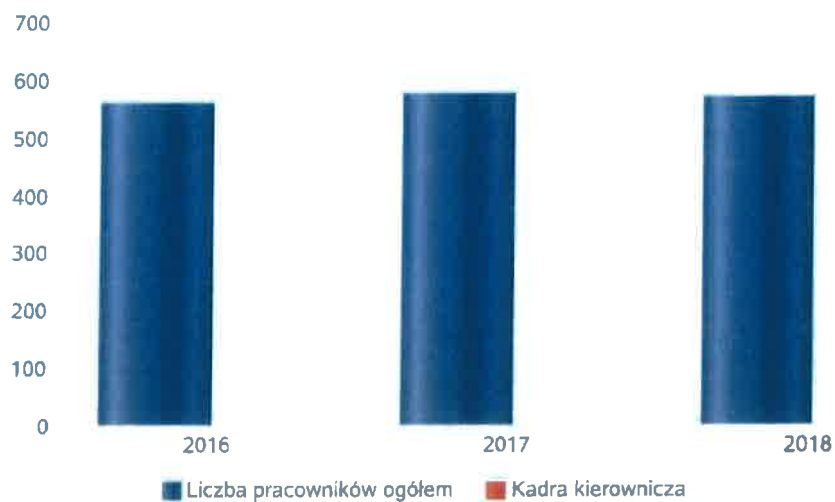
WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok oceny	Prognoza 2019
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	752	752	752
Liczba osób korzystających	2	719	719	725
Liczba osób umieszczonych	3	69	72	78
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	18	8	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	2	4	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	542	540	542
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	7	32 633 543	33 652 836	34 415 470
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	8	6	3	3
Liczba osób korzystających	9	2	3	3
Liczba osób umieszczonych	10	2	3	3
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	12	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	13	710	1 810	1 810
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	12	12	12
Liczba osób korzystających	15	27	25	25
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Liczba osób korzystających	16	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	0	0	0
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	19	0	0	0
Liczba osób korzystających	20	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	0	0	0
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	56	56	56
Liczba osób korzystających	24	50	42	42
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	34	43	43
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	4 031 875	3 151 907	3 779 560
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	27	0	0	0
Liczba osób korzystających	28	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	29	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	30	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	31	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	32	X	X	X
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	55	55	55
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	15	14	14
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	951 764	912 780	978 780
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	36	0	0	0

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione.

Zatrudnieni	Liczba osób		
	2016	2017	2018
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	557	573	569
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	11	11	12

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

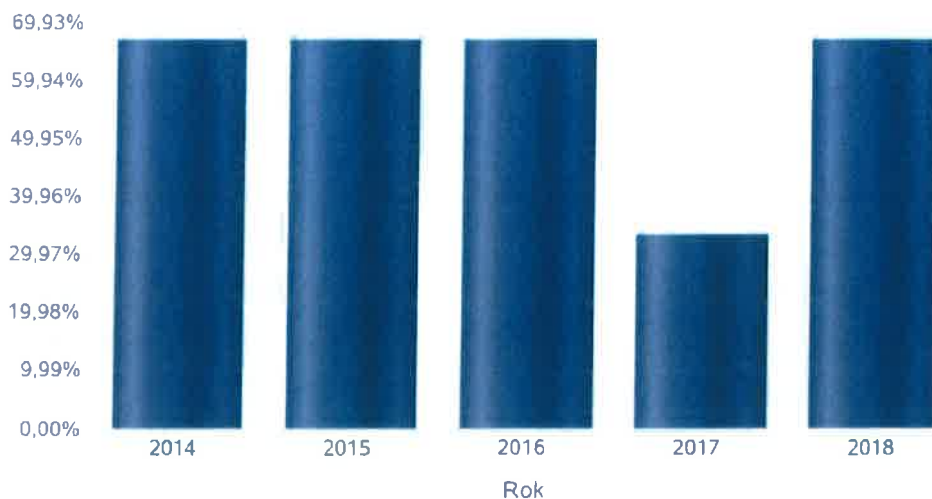

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny do liczby wszystkich pracowników socjalnych.

Rok	Wskaźnik
2014	66,67%
2015	66,67%
2016	66,67%
2017	33,33%
2018	66,67%

Stosunek liczby pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny do liczby wszystkich...

Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

W roku oceny kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie liczyła 23 osoby w tym: kadra kierownicza 2 osoby, pracownicy socjalni 3 osoby, pozostali pracownicy: 18 osób.

Spośród zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie 16, pracowników posiada wykształcenie wyższe, 7 pracowników wykształcenie średnie. Wśród pracowników 6 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Kadra kierownicza w pozostałych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej przedstawia się następująco:

1. Dom Pomocy Społecznej Góra Kalwaria, ul. Szpitalna 1: Dyrektor i 2 Zastępców,
2. DPS Konstancin- Jeziorna, ul. Potulickich 1: Dyrektor i Zastępca
3. DPS Dom Artystów Weteranów Scen Polskich, ul. Pułaskiego 6 Konstancin- Jeziorna: Dyrektor,
4. DPS Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi, Robercin, ul. Gościniec 32: Dyrektor,
5. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej Góra Kalwaria: Dyrektor,
6. Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych, Pęchery, Łbiska 85, Piaseczno: Dyrektor i Zastępca.

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 855 - RODZINA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA
- 851 - OCHRONA ZDROWIA

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W OPS / PCPR

- 855 - RODZINA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 851 - OCHRONA ZDROWIA
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (zadania własne i zadania zlecone)

W złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2017	Rok oceny	Prognoza 2019
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	45 879 185	47 932 669	50 038 404
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	6 925 772	7 569 197	8 383 429
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	32 633 543	33 652 836	34 415 470
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	0	0	0
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	0	0	0

85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13	707	54	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	707	54	0
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	0	0	0
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	0	0	0
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	21	1 378 495	1 444 761	1 750 571
w tym: w budżecie OPS/PCPR	22	1 378 495	1 444 761	1 750 571
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	23	X	X	X
w tym: w budżecie OPS/PCPR	24	X	X	X
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	1 243 356	1 308 695	1 412 983
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	0	0
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	0	0	0
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	30	0	0	0
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	126 857	97 768	8 421
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	126 857	97 768	8 421
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	126 857	97 768	8 421
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	126 857	97 768	8 421
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	0	0	0
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	152 020	163 730	180 922
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	234 758	290 630	191 908

w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	1 744 507	1 898 564	2 459 412
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	1 744 507	1 898 564	2 459 412
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	176 700	239 580	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	125 080	148 566	172 432
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	0	11 700	11 700
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	0	0	0
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	0	0	0
85504 - Wspieranie rodziny	57	0	54 870	36 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	0	43 170	36 000
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	4 031 305	4 511 397	4 633 025
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	3 575 208	3 934 407	4 003 025
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	4 031 857	4 109 518	4 765 560
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	99 998	150 473	126 000

Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.

Na zadania z zakresu Rodziny, Pomocy społecznej i Polityki społecznej wydatkowano: 47.156.401 zł co stanowi 22,9% wszystkich wydatków bieżących powiatu piaseczyńskiego w 2018 roku (bez wydatków inwestycyjnych).

Na zadania z zakresu Pomocy społecznej i Polityki społecznej wydatkowano łącznie: 1.978.866 zł co stanowi 6,2 % wszystkich wydatków inwestycyjnych Powiatu w 2018 r.

W dziale 855 Rodzina w 2018 r. wydatki wyniosły 8.688.404 zł co stanowi 107,6% w stosunku do roku 2017 r.

W dziale 852 Pomoc społeczna w roku 2018 r. wydatki wyniosły 36.504.116 zł co stanowi 103,2% wydatków w 2017 r.

Wydatki w działach 855 Rodzina, 852 Pomoc społeczna i 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej stanowiły 20,6% ogólnych wydatków Powiatu.

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na udziale w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo

Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. W ramach udziału w programie Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2018 roku, powiat piaseczyński otrzymał kwotę 73.595 zł na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia 9 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

W ramach programu Kompleksowego Wsparcia dla Rodzin Za Życiem (MP. z 2016 r., poz. 1250), Powiat złożył wniosek do MRPiPS za pośrednictwem Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego o przyznanie dotacji na uruchomienie do końca 2019 roku i bieżącą działalność Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Od 2005 roku, powiat piaseczyński współpracuje oraz przekazuje dotację na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej, polegającego na prowadzenie dwóch niepublicznych domów pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu:

1) Domu Pomocy Społecznej Domu Artystów Weteranów Scen Polskich im. Wojciecha Bogusławskiego w Konstancinie – Jeziornie, ul. Pułaskiego 6, dla osób w podeszłym wieku (w 2018 roku przekazano dotację 99.900 zł).

2) Domu Pomocy Społecznej dla osób dorosłych przewlekłe psychicznie chorych Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Robercinie, ul. Gościniec 32 (w roku 2018 przekazano dotację 1.263. 600 zł).

Zgodnie z zawartymi umowy pomiędzy Powiatem Piaseczyńskim a organami prowadzącymi i założycielskimi w odniesieniu do w/w Placówek, powiat przekazuje comiesięcznie dotację dla mieszkańca Domu, umieszczonego przed 1 stycznia 2004 roku. Zadanie to jest realizowane w sposób ciągły. Zadanie to jest realizowane z budżetu Wojewody Mazowieckiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie realizując zadania z zakresu pomocy społecznej współpracuje również z następującymi organizacjami pozarządowymi:

Fundacja Nauczania Języków Obcych „Linguae Mundi” w Warszawie, ul. Krzywickiego 34- pomoc w zakresie nieodpłatnej nauki języka polskiego dla dorosłych cudzoziemców realizujących indywidualne programy integracji,

Polska Akcja Humanitarna Centrum Pomocy Uchodźcom i Repatriantom w Warszawie, ul. Szpitalna 5 /3 – m. in. pomoc w zakresie nieodpłatnej nauki języka polskiego dla cudzoziemców realizujących indywidualne programy integracji,

Ośrodek Migranta Fu Shenfu w Warszawie, ul. Ostrobramska 98 – pomoc prawna, warsztaty tematyczne, nieodpłatna nauka języka polskiego dla cudzoziemców realizujących indywidualne programy integracyjne oraz przebywających na terenie RP,

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (SIP), Aleja 3 Maja 12 w Warszawie - bezpłatne poradnictwo prawne oraz doradztwo międzykulturowe dla uchodźców,

Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Szkolna 9, 05-500 Piaseczno,- współpraca w zakresie świadczenia nieodpłatnej pomocy rzeczowej dla osób najuboższych, w tym rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej, osób samotnych, starszych oraz cudzoziemców,

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, ul. Szkolna 6, 05-500 Piaseczno - pomoc w zakresie rozpoznawania potrzeb emerytów, rencistów i inwalidów z terenu Powiatu Piaseczyńskiego,

Polski Czerwony Krzyż, ul. Chyliczkowka 20, 05-500 Piaseczno - współpraca w zakresie świadczenia pomocy rzeczowej dla osób ubogich, niepełnosprawnych oraz cudzoziemców,

Fundacja Ocalenie, 00-553 Warszawa, ul. Koszykowa 24 lok. 1-współpraca w zakresie wspierania integracji i aktywizacji zawodowej cudzoziemców realizujących indywidualne programy integracji oraz w zakresie pomocy psychologicznej i terapii zaburzeń posttraumatycznych dla ofiar tortur i innej przemocy związanej z wojną.

Wnioski końcowe

Przedstawione w opracowaniu dane ukazują lokalną sytuację społeczno-demograficzną wraz z problemami i potrzebami mieszkańców naszego powiatu oraz stawiane przed realizatorami działań z zakresu pomocy społecznej wyzwania. Do powyższych zagadnień należy niewątpliwie wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie w/w przewyżczenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Z powyższą problematyką związane są także kwestie wykraczające poza zasięg ścisłego oddziaływania pomocy społecznej i jej zadań ustawowych. Należy w tym miejscu wskazać problemy dotyczące polityki rynku pracy, ochrony zdrowia, polityki mieszkaniowej, demograficznej, oświatowej, a także finansowej określającej wysokość nakładów na poszczególne zadania.

Zastanawiając się nad oceną wystarczalności zasobów pomocy społecznej pod kątem istniejących potrzeb i problemów społecznych należy pamiętać, iż na stopień rozwiązywania w/w kwestii mają bardzo istotny wpływ zamierzenia i działania realizowane przez inne podmioty polityki społecznej usytuowane zarówno na szczeblu lokalnym, jak i ponadlokalnym. Sukces pomocy społecznej jest zatem w dużej mierze współzależny od wyników podejmowanych działań w innych obszarach polityki społecznej.

Oceniając wielkość zasobów pomocy społecznej oraz stopień realizacji jej zadań, biorąc pod uwagę ekonomię sił i środków, należy uznać, iż pozostają one na poziomie gwarantującym zaspokojenie podstawowych, a więc najważniejszych potrzeb życiowych klienta, a także części zadań określonych przez ustawodawcę jako fakultatywne. Ocena ta nie oznacza niedostrzegania ogromu potrzeb społecznych ukazanych w zebranych danych dotyczących między innymi kwestii zatrudnienia, czy problemów zdrowotnych mieszkańców, które pozostają w ścisłym związku z ich sytuacją finansową, a co za tym idzie także poziomem życia.

Mając na uwadze analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej oraz ocenę zasobów pomocy społecznej, przy planowaniu budżetu na zadania z zakresu pomocy społecznej na następny rok, należy także wziąć pod uwagę następujące kwestie:

1. Konieczność stworzenia spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeżeli ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji, głównie natury opiekuńczo-wychowawczej. Działania podejmowane w ramach tego systemu mają zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony został szybki powrót do rodziny dziecka, które z uwagi na jego dobro okresowo musiało zostać umieszczone poza rodziną.
2. Wyeksponowanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem, pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze oraz wzmocnienie już funkcjonujących rodzin, poprzez zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz realizację zadań, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.), ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz realizację świadczeń określonych w wyżej przytoczonych przepisach prawa, jako nieobligatoryjne: dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego, remontu, wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, wynagrodzenia dla rodzin pomocowych.
3. Utworzenie ośrodka wsparcia dziennego dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym w celu umożliwienia włączenia w aktywne życie społeczne po zakończeniu obowiązków szkolnego.